PRIJS 10 CENT

STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT DER SOCIAAL-DEMOCRATISCHE ARBEIDERS-.. PARTIJ IN NEDERLAND ..

ALS RECHTSPERSOON ERKEND BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN 22 SEPTEMBER 1897; NADER ERKEND BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN .....

BENEVENS

STRIJDPROGRAM EN GEMEENTE-:: PROGRAM ::

Alle inlichtingen omtrent lidmaatschap enz., worden gaarne op aanvrage verstrekt door den partijsecretaris

J. G. VAN KUIJKHOF

DE GENESTETSTRAAT 16 -:- AMSTERDAM

Sociaaldemocratische Arbeiderspartij in Nederland.

STATUTEN.

I. Van den Naam:

Artikel 1. De Vereeniging, genaamd Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, is gevestigd te Amsterdam. Zij wordt in de statuten genoemd „de Partij".

II. Van het Doel:

Art. 2. Het doel en streven der Partij is neergelegd in haar beginsel-program, luidende:

De ontwikkeling der maatschappij heeft geleid tot de kapitalistische voortbrengingswijze, waarin de massa der voortbrengers is gescheiden van de voortbrengingsmiddelen. Deze zijn voor hunne bezitters het middel om winst te maken uit den arbeid der arbeiders, die ter voorziening in hun levensonderhoud verplicht zijn, hunne arbeidskracht te verkoopen. Twee klassen, het proletariaat en de kapitalistische klasse, staan aldus in duurzame belangentegenstelling tegenover elkaar.

In dit stelsel dwingen concurrentie en winstbejag tot voortdurende verbetering der techniek ter besparing van arbeidsloon. Het leidt tot opeenhooping van rijkdom bij de kapitalistische klasse, tegenover armoede, onzeker-

heid van bestaan en afhankelijkheid, afmattenden, geestdoodenden en ongezonden arbeid van mannen en vrouwen, onmatig langen arbeidstijd naast werkloosheid; kinderarbeid; vernietiging van het gezinsleven en teruggang van het lichamelijk weerstandsvermogen bij het proletariaat; tot voortwoekerend pauperisme en prostitutie, alcoholisme en misdaad. Zoo is de arbeidersklasse, waar de kapitalistische winsthonger niet door haar tegenstand wordt gebreideld, ten prooi aan toenemende ontaarding en ellende, alleen beperkt door de natuurlijke grenzen van menschelijke ontbering en door de eischen van het kapitalistisch belang zelf. De wanverhouding tusschen de toenemende productiviteit van den arbeid en de geringe koopkracht der massa, en het gemis aan maatschappelijke regeling der voortbrenging leiden telkens weer tot crisissen in het bedrijfsleven, die deze aan het wezen der kapitalistische warenproductie verbonden strekkingen nog verscherpen.

Dit wekt verzet bij het proletariaat, dat zich organiseert, zoowel in vakvereenigingen als op politiek gebied en daarbij meer en meer tot het besef komt van zijn taak, om het kapitalisme als stelsel te bestrijden en de leiding der maatschappij van de kapitalistische klasse over te nemen. Bij haar strijd om politieke rechten en sociale hervorming toch stuit de arbeidersklasse, zoolang zij de maatschappij niet beheerscht, op de overmacht der heerschende klasse, die niet dan noodgedwongen, onder den invloed der wassende macht van het proletariaat, aan zijne eischen tegemoet komt en daarbij niet verder gaat, dan de handhaving harer heerschappij en het wezen van het kapitalistische stelsel het gedoogen.

Intusschen schept de kapitalistische ontwikkeling zelve de economische voorwaarden voor een nieuw stelsel van voortbrenging, niet

berustend op uitbuiting eener klasse door een andere, maar op maatschappelijk bezit en beheer der voortbrengingsmiddelen, waarvan het doel niet is het maken van winst voor enkelen, doch voorziening in de behoeften van allen.

De concurrentie, in verband met den voortgang der techniek, dwingt steeds meer tot voortbrenging in het groot, vermindert de maatschappelijke beteekenis van het kleinbedrijf en maakt de kleinere ondernemers afhankelijk van het grootbedrijf of tot loonarbeiders.

Hoewel dit proces van bedrijfsconcentratie zich in de landbouwbedrijven tot heden niet op dezelfde wijze vertoont als in die van handel, verkeer en nijverheid, ziet men ook daarin de macht van het kapitaal toenemen, zoowel door de uitbreiding van het pachtstelsel als door den wassenden invloed van industriëele ondernemingen op den landbouw en de beweging naar monopoliseering der markt door het grootkapitaal. Waar verder het agrarisch kleinbedrijf zich naast het grooter bedrijf handhaaft of uitbreidt, gaat dit gepaard met zoodanige ontbering en overarbeid van hen, die daarin hun bestaan vinden, dat het met den algemeenen drang naar een hooger levensstandaard in de arbeidersklasse op den duur onvereenigbaar is. Bovendien wordt door de ontwikkeling van het fabriekswezen een steeds grooter deel van het eigenlijk agrarisch bedrijf naar het gebied der industrie overgebracht.

Bij verdere ontwikkeling van het grootbedrijf brengt de concurrentie de winst in gevaar, hetwelk leidt tot toenemende uitbreiding van het kapitalistisch monopolie en beperking van het gebied der concurrentie. Meer en meer komen voortbrenging en verkeer onder de heerschappij van het bankkapitaal en wordt de winstheffing onafhankelijk van elke functie in voortbrenging en ruil. De kapitalist verliest daarmede de beteekenis van bedrijfslei-

der en wordt slechts een parasiet op de volkswelvaart. Het bedrijf wordt ingericht op een voet, dat het voor overneming door de maatschappij gereed is. Hiermede is de grondslag gelegd, waarop het stelsel der socialistische voortbrenging kan worden gevestigd en van waar uit het over de voortbrenging in haar geheel kan worden uitgebreid.

Intusschen worden verschillende bedrijven uit particulier in publiek beheer overgebracht, terwijl ook door de coöperatie het terrein van het particulier bedrijf wordt beperkt.

Met deze toenemende mogelijkheid van het socialisme gaan gepaard een wassende aandrang en macht om het te verwezenlijken. De ontzaggelijke vermeerdering van den rijkdom en de weelde der kapitalisten doen ook de arbeiders hoogere levenseischen stellen, terwijl de opdrijving der woninghuren als gevolg van de opeenhooping der bevolking in de groote steden en de prijsbeweging hun levensstandaard drukken. Door en in den klassenstrijd, mede als gevolg der verhooging van den levensstandaard, die een deel van het proletariaat zich weet te veroveren, stijgen zijn behoeften tot een peil, waarop hunne bevrediging in het kapitalistische stelsel niet is te bereiken. De tegenstellingen binnen de kapitalistische klasse treden op den achtergrond, naarmate de aandrang der arbeiders naar nieuwe rechten en hervormingen gevaarlijker wordt voor hare heerschappij en het kapitalistische stelsel zelf. Dit uit zich, zoowel in de vorming van patroonsbonden tegenover de vakorganisatie der arbeiders, als op politiek gebied. De kapitaalmagnaten aan het hoofd der reusachtige centralisaties van kapitaal, die door hunne beschikking over grondstoffen, vervoerwezen en bedrijfsmiddelen de geheele maatschappij aan zich schatplichtig maken, weten bestuur en wetgeving aan hunne be-

langen dienstbaar te maken en drijven de regeeringen den weg op van imperialisme en koloniale politiek met de daaraan verbonden voortgaande verzwaring van militaire lasten en toenemende spanning in de internationale verhoudingen.

Tegelijkertijd groeit ook de macht der arbeiders tegen het kapitalisme. Met de bedrijfsconcentratie gaat gepaard een toenemend overwicht in getalsterkte bij het proletariaat. Als nieuw element ontwikkelt zich daarin de „nieuwe middenstand", technici en beambten van het grootbedrijf, die wat onzekerheid van bestaan en afhankelijkheid van den kapitalist betreft, met de arbeiders gelijk staan. Daarnaast moeten worden gevoegd die groepen, wier belang, zooal niet direct tegengesteld aan het kapitalisme, toch niet betrokken is bij de handhaving daarvan. Het proletariaat verkrijgt in en door den klassenstrijd een ervaring, een wetenschappelijke en politieke ontwikkeling, een maatschappelijke en zedelijke verheffing en een uitbreiding en versterking zijner organisatie, die het niet alleen in staat stellen, den tegenstand der heerschende klasse te breken, doch het ook rijp maken voor zijne taak, om hare plaats in te nemen. Het is bij dit streven onoverwinnelijk, omdat het daarbij zijne historische taak vervult, de gansche maatschappij te verlossen van een stelsel, dat economisch verouderd en zedelijk veroordeeld is.

Het proletariaat kan den tegenstand der kapitalistische klasse tegen de overbrenging der bedrijfsmiddelen van particulier in maatschappelijk bezit slechts breken door de veroovering der politieke macht. Voor dit doel hebben zich over de geheele wereld de arbeiders, die tot bewustzijn van hunne taak in den klassenstrijd zijn gekomen, georganiseerd.

De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland stelt zich ten doel het Nederland-

sche proletariaat te organiseeren in eene zelfstandige politieke partij ter deelneming aan dien internationalen strijd der arbeidersklasse. Zij streeft naar eenheid van den proletarischen klassenstrijd en ondersteunt zooveel mogelijk elke economische of politieke beweging der arbeiders ter verkrijging van betere levensvoorwaarden zoodanig, dat daardoor hun klassebewustzijn en hunne macht tegenover de bezittende klasse worden versterkt.

III. Van de middelen.

Art. 3. De Partij tracht dit doel te bereiken door de volgende middelen:

a. Het deelnemen aan verkiezingen voor alle openbare, besturende en vertegenwoordigende lichamen;

b. het bevorderen en steunen der vakorganisatie;

c. het bevorderen en steunen der door het Congres aan te wijzen vormen van arbeiderscoöperatie;

d. het uitgeven van dag-, week- en andere bladen;

e. het uitgeven, verspreiden en verkoopen van boeken, brochures en vlugschriften, en het handel drijven daarin, ook als zij niet door de Partij uitgegeven zijn;

f. het beleggen van openbare, cursus- en andere vergaderingen, het doen houden van lezingen en voordrachten, benevens het bevorderen der volksontwikkeling met alle daartoe dienstige middelen;

g. het richten van verzoekschriften aan vertegenwoordigende en besturende lichamen,

h. het gebruik maken van bij de Grondwet en bij de overige wetten aan de Nederlandsche burgers toegekende rechten.

IV. Van de Indeeling.

Art. 4. De leden der Partij vormen afdeelingen, die in elke gemeente, of in een deel eener gemeente, of in een combinatie van twee of meer aangrenzende gemeenten kunnen gevestigd zijn.

Als geografische grondslag der verdere organisatie wordt aangenomen de verdeeling van Nederland in kiesdistricten voor de Tweede Kamer.

In een kiesdistrict, dat door ééne enkele gemeente wordt gevormd, kan slechts één afdeeling bestaan.

In de gemeenten, die meer dan één kiesdistrict bevatten, kan in elk der kiesdistricten slechts ééne afdeeling bestaan. In elk van deze gemeente zijn de gezamenlijke afdeelingen verbonden tot eene stedelijke federatie.

In de kiesdistricten, die uit meerdere gemeenten bestaan, vormen de in het kiesdistrict bestaande afdeelingen eene districtsfederatie.

Kiesvereenigingen kunnen in gemeenten of districten, waar nog geene afdeeling bestaat, met behoud van haren naam zich doen inschrijven als afdeeling der Partij. De aanmelding wordt beschouwd als eene collectieve aanmelding van al hare leden tot het lidmaatschap der Partij. Zij voeren naast haren naam den tweeden titel van „Afdeeling der S. D. A. P.”

Niemand kan lid zijn van meer dan één afdeeling.

Art. 4 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

al. 1 onveranderd.

al. 2 onveranderd.

al. 3. In een kiesdistrict, dat door één enkele gemeente wordt gevormd, kan slechts één afdeeling bestaan. De afdeeling van een dergelijk district kan bij uitzondering onder goedkeuring van het P. B. zich op geografischen grond-

slag in twee of meer afdeelingen splitsen. Indien in een dergelijk district twee of meer afdeelingen bestaan, zijn ze verbonden tot een stedelijke federatie

al. 4 is geworden: In de gemeenten, die meer dan één kiesdistrict bevatten, kan in elk dier kiesdistricten slechts één afdeeling bestaan. Onder goedkeuring van het P. B. kunnen in bijzondere omstandigheden twee of meer afdeelingen in eene dergelijke gemeente één afdeeling vormen. Een kiesdistrict mag, bij uitzondering, onder goedkeuring van 't P. B., zich op geografischen grondslag eveneens splitsen in twee of meer afdeelingen.

Al. 5, 6 en 7 onveranderd.

V. Van de Afdeelingen en Leden.

Art. 5. De afdeelingen laten ieder toe tot het lidmaatschap, die den wensch tot toetreding aan haar kenbaar maakt, 18 jaar oud is en niet door een andere afdeeling van het lidmaatschap vervallen is verklaard.

De afdeelingen hebben echter de bevoegdheid eene ballotage in te stellen, waarvan de voorwaarden door het Partijbestuur moeten worden goedgekeurd.

De afdeelingen kunnen leden, wier gedrag de Partij benadeelt, royeeren. Deze kunnen niet weder tot die afdeelingen worden toegelaten, dan na gehouden ballotage.

Wie door een afdeeling geroyeerd is, heeft beroep op het Partijbestuur, welks uitspraak beslissend is.

Het lidmaatschap vangt aan door onderteekening der statuten.

Art. 6. Eene afdeeling bestaat uit minstens zes leden.

In bijzondere gevallen, ter beoordeeling aan het Partijbestuur, kan eene afdeeling, wier ledental tot beneden zes daalt, blijven bestaan.

Art. 7. Afdeelingen, die handelen in strijd met de statuten of de besluiten van het congres, of die zonder door het Partijbestuur te beoordeelen geldige redenen, hare verplichtingen ten aanzien van de Partij niet nakomen, worden door het Partijbestuur geschorst en, tenzij inmiddels door het vervallen der reden de schorsing zij ingetrokken, op het eerstvolgend congres voorgedragen tot royement.

Wordt zoodanige afdeeling niet door het congres geroyeerd, dan wordt daardoor de schorsing opgeheven.

Art. 8. Bewoners van plaatsen, waar geene afdeeling is gevestigd, geven zich voor het lidmaatschap op aan het Partijbestuur, dat hen inschrijft als verspreide leden. Zoodra in eene gemeente, of in meerdere aaneengrenzende gemeenten, die gezamenlijk naar het oordeel van het Partijbestuur zetel van een afdeeling kunnen wezen, zes verspreide leden aanwezig zijn, vereenigt het Partijbestuur hen tot eene afdeeling. Het Partijbestuur beoordeelt, of er redenen zijn om de stichting eener afdeeling van de verspreide leden uit te stellen.

VI. Van de Gewesten.

Art. 9. Twee of meer van de volgende organisaties:

1°. afdeelingen in gemeenten die één kiesdistrict vormen;

2°. stedelijke federaties;

3°. districtsfederaties;

kunnen, zoo daaromtrent onder haar eenstemmigheid bestaat, en de goedkeuring van het Partijbestuur is verkregen, een Partijgewest vormen, met het doel om de gezamenlijke belangen van organisatie en propaganda in het gebied der vereenigde federaties te bevorderen.

Zoodanig gewest wordt bestuurd door een

Gewestelijken Raad, bestaande uit afgevaardigden van ieder der federaties, die het gewest vormen.

Art. 9 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

Art. 9. De laatste alinea luidt:

Zoodanig gewest wordt bestuurd door een raad, samengesteld volgens een reglement, dat door het P. B. moet worden goedgekeurd.

VII. Van het Congres en het Partijbestuur.

Art. 10. Het hoogste gezag in de Partij is het Congres, bestaande uit afgevaardigden der afdeelingen van de Partij.

Elk jaar op de beide Paaschdagen en, zoo noodig, op een of meer daarop volgende of daaraan voorafgaande dagen, wordt het gewoon jaarlijksch Congres gehouden.

Het Partijbestuur kan ten allen tijde een buitengewoon congres bijeenroepen of een spoed-referendum uitschrijven.

Wanneer minstens tien afdeelingen de bijeenroeping van een buitengewoon congres verlangen, schrijft het Partijbestuur een referendum uit, volgens welks beslissing het congres al of niet binnen vier weken wordt bijeengeroepen.

Art. 11. De Partij wordt bestuurd en vertegenwoordigd door het Partijbestuur, bestaande uit zeven leden. [1])

De voorzitter en twee leden van het Partijbestuur vormen het Dagelijksch Bestuur. Zij worden bij referendum gekozen op een aanbeveling van twee candidaten, voor iedere vacature opgemaakt door de stedelijke federatie Amsterdam, uit de leden der Amsterdamsche

---

[1]) Door het Congres van 1910 tijdelijk bepaald op negen.

afdeelingen. De voorzitter wordt in zijn functie gekozen.

De overige vier leden worden eveneens gekozen bij referendum, nadat de afdeelingen en federaties zijn uitgenoodigd, aanbevelingen van candidaten in te zenden.

Het Partijbestuur treedt jaarlijks af op den zesden Zaterdag na het gewone congres. De leden zijn herkiesbaar. Niet meer dan twee leden kunnen het lidmaatschap der Tweede Kamer met dat van het Partijbestuur vereenigen.

Art. 11 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

Alinea 1 onveranderd. Verder luidt het artikel:

De leden worden gekozen bij referendum, nadat de afdeelingen en de federaties zijn uitgenoodigd aanbevelingen van candidaten in te zenden.

Deze aanbeveling, zoowel als de verkiezing geschiedt afzonderlijk, a voor het dagelijksch bestuur, bestaande uit den voorzitter en twee leden, die alle drie te Amsterdam w o o n a c h t i g moeten zijn, en b voor de vier overige leden.

Zijn er voor a drie candidaten opgegeven, dan worden zij verkozen verklaard en wordt bij referendum uit deze drie leden de voorzitter aangewezen.

Bedraagt het aantal candidaten voor b vier, dan worden zij verkozen verklaard.

Bedragen deze aantallen respectievelijk m e e r dan d r i e of v i e r, dan geschiedt over hen uiterlijk binnen vier weken na het Congres, eene stemming met dien verstande, dat over de functie van voorzitter afzonderlijk gestemd wordt. Bij eerste stemming wordt geen hunner benoemd dan met volstrekte meerder-

heid van stemmen. Bij herstemming wordt men benoemd met de meeste stemmen.

De herstemming heeft plaats in de 5e of 6e week na het Congres.

De herstemming wordt gehouden tusschen hen die de meeste stemmen op zich vereenigden en wel zoo mogelijk tusschen tweemaal het aantal candidaten als er nog leden benoemd moeten worden.

Zijn de aantallen minder dan drie of vier, dan worden de opgegevenen verkozen verklaard. Voor de dan nog ontbrekende plaatsen maakt het P. B. candidatenlijsten, bevattende tweemaal zooveel namen als er voor elke rubriek open plaatsen zijn. De stemming over deze candidaten geschiedt naar dezelfde regelen als boven aangegeven.

Een stemming wordt alleen gehouden over hen, die verklaard hebben een candidatuur te aanvaarden.

Het P. B. treedt jaarlijks af op den zevenden Zaterdag na het gewone Congres.

(Het overige gedeelte van het artikel is ongewijzigd.)

Art. 12. Op het gewone Congres wordt in de eerste plaats behandeld:

a. Jaarverslag van het Partijbestuur omtrent de werkzaamheid zoowel van de Partij als van het vorige gewone congres;

b. verslag van het Partijbestuur omtrent het financieel beheer;

c. de werkzaamheid der partijgenooten, leden der Tweede Kamer, leden der Provinciale Staten en desverlangd ook der leden van Gemeenteraden;

d. der redactie van het hoofdorgaan der Partij.

Voorts worden op het gewone congres behandeld de voorstellen der afdeelingen en federaties, en die van het Partijbestuur.

Art. 13. Uitgenoodigd worden om het gewone congres bij te wonen:

a. De partijgenooten, leden der Tweede Kamer;

b. de verantwoordelijke redacteur van het hoofdorgaan;

c. één afgevaardigde van de vereeniging van Soc.-Dem. Gemeenteraadsleden.

Deze allen hebben recht tot deelneming aan de beraadslaging van het congres.

Art. 14. Alle door het congres aangenomen voorstellen worden binnen vier weken na het congres door bemiddeling der afdeelingen aan het referendum der leden onderworpen. Zij worden van kracht, zoodra zij door het referendum zijn goedgekeurd.

Het congres kan van bepaald aangewezen besluiten de onmiddellijke uitvoering gelasten, zonder dat daarvoor een referendum zal plaats hebben.

Benoemingen worden niet aan het referendum onderworpen.

Art. 15. De leden der Partij, die leden zijn van de Tweede Kamer, benoemen uit hun midden eene delegatie van twee leden, die de vergaderingen van het Partijbestuur bijwonen en er aan de beraadslagingen kunnen deelnemen zonder echter mede te stemmen.

Deze delegatie vervalt geheel of bestaat uit slechts één lid, indien twee, of indien één lid der Tweede Kamer lid is van het Partijbestuur.

Art. 16. Het Partijbestuur wordt bijgestaan door een ambtenaar, lid der Partij, en genoemd Partijsecretaris. Hij wordt voor onbepaalden tijd benoemd door het congres uit eene uit minstens twee personen bestaande voordracht van het Partijbestuur. Het congres stelt het bedrag van zijne bezoldiging vast.

Het Dagelijksch Bestuur is bevoegd den Partijsecretaris in zijne functie te schorsen, met dien verstande echter, dat de geschorste in het genot van zijn salaris blijft. De eerstvolgende vergadering van het Partijbestuur bevestigt deze schorsing of heft haar op. Van de door het Partijbestuur bevestigde schorsing kan de Partijsecretaris zich beroepen op het congres, welks uitspraak beslissend is.

Indien de uitspraak van het congres niet overeenkomt met het besluit van het Partijbestuur, dan heeft de geschorste recht op salaris tot op den datum van het congres.

VIII. Van de Geldmiddelen.

Art. 17. De geldmiddelen der Partij bestaan uit:

a. contributiën van afdeelingen en verspreide leden;
b. schenkingen;
c. erfstellingen en legaten;
d. renten van eigendommen en inkomsten uit ondernemingen;
e. andere inkomsten.

De geldmiddelen worden beheerd door den Partijsecretaris onder toezicht van het Partijbestuur.

Art. 18. Elk jaar binnen vier weken na het congres wijst de stedelijke federatie Amsterdam uit haar midden drie leden aan tot eene commissie van contrôle.

Deze commissie ziet elke drie maanden de boekhouding, met de kas en de bescheiden van den Partijsecretaris na, en geeft van hare bevinding aan de Partij kennis, door middel van het hoofdorgaan der Partij. Aan het congres legt zij een schriftelijk jaarrapport over.

De leden worden voor één jaar benoemd en zijn niet herkiesbaar.

Art. 18 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt.

De laatste alinea van art. 18 der statuten: „De leden worden enz." is veranderd in: „De leden worden voor drie jaren benoemd, ieder jaar treedt een lid, volgens rooster af, en is niet terstond herkiesbaar".

IX. Van de Partijbladen.

Art. 19. De Partij geeft een dagblad uit, genaamd „Het Volk", Dagblad voor de Arbeiderspartij, dat haar hoofdorgaan is en alle door het Partijbestuur en verschillende commissies, die krachtens de statuten of een Congres-besluit werkzaam zijn, ingezonden mededeelingen bevat.

Het Congres benoemt telkens voor één jaar den persoon of de personen die door de Partij met de leiding van het blad wordt of worden belast, en die daarvoor aan de Partij verantwoordelijk is of zijn.

Het beheer van het blad wordt gevoerd door het Partijbestuur, dat deze taak geheel of gedeeltelijk aan eene door hem te benoemen commissie kan overdragen, met dien verstande echter, dat het Partijbestuur verantwoordelijk blijft.

Art. 20. Ook andere bladen kunnen door het Partijbestuur worden uitgegeven. Evenzeer kan dit geschieden door afdeelingen en federaties, mits onder goedkeuring van het Partijbestuur.

X. Slotbepalingen.

Art. 21. De organisatie en de werkwijze der Partij wordt in bijzonderheden geregeld door een Huishoudelijk Reglement, dat door het Congres wordt vastgesteld.

De afdeelingen, stedelijke en districtsfederaties stellen Huishoudelijke Reglementen vast,

die de goedkeuring van het Partijbestuur behoeven om van kracht te zijn.

Art. 21 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

In de tweede alinea moet achter „districtsfederaties" ingelascht worden: „en partijgewesten".

Art. 22. In gevallen, waarin door de Statuten en door het Huishoudelijk Reglement niet wordt voorzien, beslist het Partijbestuur. Het brengt de gebleken leemte dadelijk ter kennis van de Partij en doet daaromtrent een voorstel aan het eerstvolgend Congres.

Art. 23. De Vereeniging S. D. A. P. is opgericht voor den tijd van 29 jaren en elf maanden, te rekenen van den dag der oprichting, 26 Augustus 1894.

Art. 24. Tot ontbinding der Vereeniging kan alleen worden besloten, wanneer op voorstel van minstens vijf afdeelingen, bij referendum minstens twee derden der stemmende leden, te zamen uitmakende minstens drie vijfden van het totaal der leden van de Partij, zich voor het voorstel hebben verklaard.

Bij ontbinding der Vereeniging wordt ten opzichte der bezittingen gehandeld overeenkomstig artikel 1702 van het Burgerlijk Wetboek.

Dit referendum wordt gehouden twee maanden na het inkomen van het voorstel.

Art. 25. Wijziging dezer statuten kan alleen geschieden door een Congres.

Op elke wijziging wordt de koninklijke goedkeuring aangevraagd.

HUISHOUDELIJK REGLEMENT.

I. Van de afdeelingen en haar leden.

Art. 1. Heeft zich een afdeeling der Partij gevormd, of heeft een Kiesvereeniging besloten zich als afdeeling te doen inschrijven, dan wordt daarvan schriftelijk kennis gegeven aan het Partijbestuur. Deze kennisgeving is vergezeld van een opgave der bestuursleden en van een alphabetische lijst der leden met vermelding hunner adressen.

Art. 2. Iedere afdeeling is verplicht binnen vier weken na haar oprichting of aansluiting haar Huishoudelijk Reglement ter goedkeuring aan het Partijbestuur toe te zenden.

Indien een afdeeling haar Huishoudelijk Reglement wijzigt, dan zendt zij deze wijzigingen ter goedkeuring op aan het Partijbestuur.

Het Huishoudelijk Reglement eener afdeeling, noch de daarin aangebrachte wijzigingen zijn geldig, alvorens zij de goedkeuring van het Partijbestuur hebben verworven. Indien het Partijbestuur weigert zijn goedkeuring aan een reglement of wijziging te hechten, kan de betrokken afdeeling zich beroepen op het eerstvolgend congres der Partij.

Art. 3. Geschorste afdeelingen worden wel alle stukken, uitgaande van het Partijbestuur, toegezonden, doch zij mogen niet deelnemen aan eenigerlei stemming in de Partij, noch voorstellen indienen ter behandeling op het congres.

Het congres, waarop het voorstel van het Partijbestuur tot haar royeering in behandeling zal komen, mogen zij door haar afgevaardigde(n) doen bijwonen. Deze afgevaardigde(n) heeft(hebben) het recht van discussie, uitsluitend over het voorstel tot royeering van haar afdeeling.

Wordt de schorsing door het congres opgeheven, dan treedt de ardeeling weder onmiddellijk in al haar rechten.

Art. 4. De afdeelingssecretarissen voeren de correspondentie met het Partijbestuur. Zij zenden vóór 1 Januari van elk jaar aan het Partijbestuur een verslag van den toestand en de werkzaamheden hunner afdeeling en aan het begin van ieder kalenderkwartaal een opgave van de namen en adressen der nieuw toegetreden leden in het voorafgaande kwartaal en opgave der leden, die in het afgeloopen kwartaal de afdeeling hebben verlaten.

Art. 5. Afdeelingsleden, die zich vestigen op plaatsen, waar geen afdeeling bestaat, worden als verspreid lid ingeschreven; zij, die zich vestigen op plaatsen, waar een afdeeling bestaat, worden als leden dier afdeeling overgeschreven.

II. Van de verspreide leden.

Art. 6. Verspreide leden geven bij verandering van woonplaats daarvan kennis aan den Partijsecretaris. Indien zij zich vestigen op een plaats, waar een afdeeling is gevestigd, geeft de Partijsecretaris daarvan kennis aan den secretaris dier afdeeling, die hen als afdeelingslid inschrijft.

Art. 7. Verspreide leden, die handelen in strijd met de Statuten of met de besluiten van

het congres, of die zonder door het Partijbestuur te beoordeelen geldige redenen, hunne verplichtingen ten aanzien der Partij niet nakomen, worden door het Partijbestuur geroyeerd, dat daarvan op het eerstvolgend congres mededeeling doet.

III. Van de Stedelijke Federaties.

Art. 8. De stedelijke federaties zijn vrij in haar inwendige organisatie. Het bestuur der federatie bestaat uit gedelegeerden der afdeelingen. Dit bestuur heeft de leiding der algemeene propaganda (algemeene meetings, vlugschriften), in overleg met de afdeelingsbesturen. Het bepaalde in art. 2 van dit reglement is ook toepasselijk op de stedelijke federaties.

Art. 8 is op het Congres van 1904 vervangen door:

> De Stedelijke Federaties zijn vrij in haar inwendige organisatie. Het bestuur der federatie bestaat uit: a. een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, elk in zijn functie, in een vergadering van de leden van alle afdeelingen, uit de leden te kiezen. Deze functionarissen kunnen tegelijk gedelegeerden zijn der afdeelingen, waartoe zij behooren, b. uit gedelegeerden der afdeelingen en wel zóó, dat minstens één lid van elke afdeelingsdelegatie tevens bestuurslid is van zijn afdeeling.
>
> Dit bestuur heeft de leiding der algemeene propaganda, d. i. van al wat tot de taak der S. D. A. P. in eene gemeente behoort, en niet reeds door de betrokken afdeeling wordt gedaan, tenzij in gevallen, waarin deze afdeeling een met redenen omkleed bezwaar aanvoert.
>
> Bij eventueele verschillen beslist de vergadering van de leden van alle afdeelingen.
>
> Het bepaalde enz.

Art. 8 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

Elke afdeeling van een federatie regelt haar eigen propaganda.

Tot de taak der federatie behoort:

a. Al datgene wat haar in de statuten is opgedragen.

b. Het uitgeven van algemeene manifesten.

c. Het houden van algemeene stedelijke vergaderingen en cursussen.

d. Het samenwerken met de jongeliedenvereeniging.

e. Hulp te verleenen aan die afdeelingen, welke dit vragen.

Door de gemeenteraadsleden wordt telken jare verantwoording afgelegd in een daartoe door de federatie uitgeschreven vergadering.

Tot de taak der federatie kan behooren:

a. Het innen der contributie.

b. Het stellen der candidaten voor den gemeenteraad.

c. Het uitgeven van een orgaan.

d. Het samenwerken met en het aangesloten zijn bij combinaties van arbeidersorganisaties.

Omtrent deze vier punten beslist het huishoudelijk reglement der federatie.

Het bestuur der federatie bestaat uit gedelegeerden der afdeelingen en wel zoo, dat minstens één lid van elke afdeelingsdelegatie tevens bestuurslid van zijne afdeeling is.

Voorzitter, secretaris en penningmeester kunnen òf gekozen worden uit de leden in een vergadering van de leden van alle afdeelingen, òf zoo het federatie-reglement dit bepaalt, kunnen de gekozen gedelegeerden hun eigen dagelijksch bestuur kiezen.

In 't eerste geval kunnen deze functionarissen tegelijk gedelegeerden hunner afdeeling zijn.

Art. 8 werd door het Congres van 1909 vervangen door:

De stedelijke federaties stellen in overleg met het P. B. haar huishoudelijk reglement vast. Dit reglement omvat o. m. de samenstelling, de bevoegdheid en de taak der federatie.

Art. 9. Bij algemeene verkiezingen berust de leiding in handen van het bestuur der federatie, in overleg met de afdeelingsbesturen. Het stellen van candidaten geschiedt door een door het bestuur der federatie bijeen te roepen vergadering van de leden van alle afdeelingen, voor zoover de Kamerverkiezingen betreft, na gepleegd overleg met het Partijbestuur.

Art. 9 is door het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

Bij verkiezingen berust de leiding in handen van de afdeelingsbesturen.

Het stellen der candidaten voor Kamer en Staten geschiedt door de afdeelingen, onder nadere goedkeuring van het Partijbestuur.

Art. 10. Bij tusschentijdsche verkiezingen berust de leiding in handen van het bij de verkiezing betrokken afdeelingsbestuur. Het stellen van den candidaat of de candidaten geschiedt door een ledenvergadering dezer afdeeling, na gepleegd overleg met het bestuur der federatie.

Art. 10 is door het Congres van 1906 vervallen verklaard. Een nieuw artikel is ingevoegd, luidende:

Art. 10. Voorstellen voor de federatie-

vergaderingen kunnen slechts worden gedaan òf door 't bestuur der federatie, òf door een aangesloten afdeeling.

Art. 11. Niemand mag door een afdeeling of stedelijke federatie der Partij candidaat gesteld worden voor lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, die niet minstens een jaar lid is der Partij.

IV. Van de Districtsfederaties.

Art. 12. De districtsfederaties zijn vrij in haar inwendige organisatie. Het bestuur der federatie bestaat uit gedelegeerden der afdeelingen. Dit bestuur heeft de leiding der algemeene propaganda (algemeene meetings, vlugschriften, enz.) in overleg met de afdeelingsbesturen. Het voor de afdeelingen bepaalde in art. 2 van dit reglement is ook van toepassing op de districtsfederaties.

Art. 12 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

Art. 12. Elke afdeeling regelt haar eigen propaganda.

Het bestuur der federatie bestaat uit gedelegeerden der afdeelingen.

Tot de taak der federatie behoort 't regelen der propaganda in die deelen van 't district, waar geen afdeelingen der Partij zijn, en boven dien al datgene, wat haar door statuten en reglement der Partij is opgedragen en wat in haar eigen reglement is vastgelegd.

Dit reglement wordt samengesteld op een vergadering van afgevaardigden van alle afdeelingen en door 't referendum der aangesloten leden bekrachtigd.

't Voor de afdeelingen bepaalde in art. 2 geldt ook voor de districtsfederaties.

Art. 13. Alles wat betreft het deelnemen aan verkiezingen voor gemeenteraden wordt door de betrokken afdeeling zelf geregeld en vastgesteld. Indien een gemeente uit meer dan één plaats bestaat, waarin afdeelingen gevestigd zijn, moet omtrent de gemeenteraadsverkiezingen overleg tusschen de betrokken afdeelingen plaats hebben. Het definitief stellen van candidaten voor den gemeenteraad geschiedt in dit geval op een vergadering van daartoe door de afdeelingen gekozen gedelegeerden.

Art. 13 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

> Art. 13. Alles wat betreft 't deelnemen aan verkiezingen voor gemeenteraden wordt door de betrokken afdeeling zelf geregeld en vastgesteld.
>
> Indien eene gemeente uit meer dan één plaats bestaat, waar afdeelingen gevestigd zijn, geven bij de gemeenteraadsverkiezingen die afdeelingen namen van voorloopige candidaten op, welke samen een groslijst vormen.
>
> Op de vergaderingen dier afdeelingen wordt over de groslijst gestemd. Leden, die de vergadering niet bezoeken, kunnen schriftelijk vóór of op die vergadering hun stem uitbrengen. Het aantal stemmen, dat ieder der voorloopige candidaten op zich vereenigt, wordt opgeteld. Hij, die 't grootst aantal stemmen krijgt, is de definitieve candidaat. Een plaatsvervanger wordt op dezelfde manier en tegelijkertijd gekozen.

Art. 14. Indien de kiesdistricten voor de Provinciale Staten op andere wijze zijn samengesteld dan die voor de Tweede Kamer, heeft het stellen van candidaten plaats en wordt de verkiezingsactie geregeld door de afdeelingen

in zulk een district, onafhankelijk van de districts-federatie, waartoe zij behooren.

Art. 15. Bij de verkiezing voor de Tweede Kamer wordt de verkiezingsactie geregeld en vastgesteld door het districtsbestuur in overleg met de afdeelingsbesturen. Het definitief stellen van candidaten voor de Tweede Kamer geschiedt op een vergadering van daartoe door de afdeelingen gekozen gedelegeerden.

Art. 15 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

> Art. 15. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer geschiedt 't stellen van candidaten op dezelfde wijze als bij art. 13 bepaald voor gemeenten bestaande uit meer dan één afdeeling.

Op het Congres van 1906 is toegevoegd:

> Art. 15a. Bij verkiezingen kan door de gezamenlijke partijafdeelingen worden samengewerkt met andere afdeelingen in 't district, mits de leiding van de verkiezing berusten blijft bij de organisatie der Partij.

Art. 16. Het bepaalde in art. 11 van dit reglement is ook van toepassing bij het stellen van candidaten door de districten.

V. Van het Congres.

Art. 17. Op het congres, bedoeld in art. 10 al. 2 der Statuten, wordt behalve hetgeen in dat artikel is voorgeschreven:

a. aangewezen de plaats, waar het volgende congres zal gehouden worden;

b. de commissie benoemd voor beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partijorgaan en inzenders;

c. de hoofdredacteur van het Partijorgaan benoemd.

Art. 18. Voorstellen ter behandeling op het congres kunnen ingediend worden door de afdeelingen, het Partijbestuur, de Kamerfractie en de Vereeniging van soc.-dem. gemeenteraadsleden. Ieder verspreid lid heeft het recht bij een afdeeling zijner keuze een voorstel of voorstellen voor het congres in te dienen. Hij heeft het recht deze voorstellen mondeling ter afdeelingsvergadering toe te lichten.

Art. 19. Alle voorstellen moeten minstens 8 weken vóór het congres schriftelijk worden ingezonden bij den Partijsecretaris. Zij worden minstens 6 weken vóór het congres in het Partijorgaan gapubliceerd.

Amendementen op deze voorstellen kunnen door alle in Art. 18 van dit Reglement genoemden worden ingediend, uiterlijk vier weken vóór het Congres. Ook op het Congres kunnen door de daartoe bevoegden amendementen worden ingediend. Alle voorstellen, zoowel als alle amendementen moeten door minstens drie afdeelingen worden ondersteund, om in behandeling te kunnen worden genomen. Indien een voorstel of amendement in behandeling genomen wordt, geeft de voorzitter aanden voorsteller het eerst het woord.

Art. 20. Door den Partijsecretaris worden alle ingediende voorstellen met de daarbij behoorende amendementen, benevens alle andere punten, die volgens de Statuten of Huishoudelijk Reglement op het Congres behandeld moeten worden, vereenigd in een beschrijvingsbrief, waaraan wordt toegevoegd het jaarverslag en financieel verslag van den Partijsecretaris, met inbegrip van dat van den Brochurenhandel, het rapport van de Commissie van Contrôle, het verslag van de Kamerfractie en zoo noodig van de Commissie voor beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partijorgaan en inzenders.

Deze beschrijvingsbrief wordt minstens 3 weken vóór het Congres in het Partijorgaan gepubliceerd en wordt toegezonden aan de afgevaardigden en aan allen, wien naar het oordeel van het Partijbestuur er een gezonden moet worden.

Art. 21. Iedere afdeeling heeft het recht ten hoogste zooveel afgevaardigden te zenden, als zij stemmen uitbrengt. De afgevaardigden moeten gekozen zijn in een Huishoudelijke Vergadering der afdeeling, minstens 8 dagen vóór het congres. Zoodra de afgevaardigden gekozen zijn, geeft de afdeelings-secretaris daarvan bericht aan den Partijsecretaris. Elke afgevaardigde moet voorzien zijn van een geloofsbrief, waarvan het formulier door het Partijbestuur wordt verstrekt.

Art. 22. Iedere afdeeling van 6 tot en met 25 leden brengt één stem uit op het Congres, van 26 tot en met 50 leden twee stemmen, van 51 tot en met 100 leden 3 stemmen en zoo vervolgens voor iedere 50 leden of gedeelte daarvan één stem.

Over maatregelen van orde wordt hoofdelijk gestemd.

Over personen wordt schriftelijk, over zaken mondeling gestemd.

Bij eerste stemming over personen beslist de volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Wanneer bij eerste stemming over personen niet het vereischte aantal de volstrekte meerderheid heeft verkregen, heeft een herstemming plaats tusschen diegenen van de niet-gekozenen, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd en wel, zoo mogelijk, tusschen het dubbeltal van de personen, die nog gekozen moeten worden. Bij herstemming zijn steeds zij gekozen, die de meeste stemmen op zich vereenigen; bij staking van stemmen be-

slist het lot. Bij stemming over zaken beslist de eenvoudige meerderheid; bij staking van stemmen wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Art. 23. Als maatstaf ter bepaling van het aantal uit te brengen stemmen wordt genomen het aantal leden door den afdeelingssecretaris opgegeven, als zijnde het aantal leden op 31 Dec. van het jaar, voorafgaande aan het congres.

Art. 24. Het congres wordt gevormd door de afgevaardigden, de leden van het Partijbestuur en de personen, genoemd in Art. 13 der Statuten en Art. 25 van het Huishoudelijk Reglement.

Art. 25. Het Partijbestuur heeft het recht ter inleiding van bepaalde congresvoorstellen, partijgenooten uit te noodigen daarover een inleiding te houden. Deze partijgenooten-inleiders hebben daardoor het recht van discussie over het door hen ingeleide onderwerp. Eveneens kan het Partijbestuur partijgenooten uitnoodigen tot bijwoning van het congres, wier tegenwoordigheid met het oog op aangelegenheden, in verband met den werkkring der Partij door het Partijbestuur, door één of meer afdeelingen of door één of meer federaties wenschelijk wordt geacht. Deze uitgenoodigden nemen slechts aan de discussiën deel, voor zoover deze betrekking hebben op de aangelegenheid, ter zake waarvoor zij zijn uitgenoodigd.

Art. 26. Het stemrecht wordt op het congres uitsluitend door de afgevaardigden uitgeoefend.

Art. 27. Het congres is openbaar, behoudens het bepaalde bij maatregelen van orde door het Partijbestuur vast te stellen. In buitengewone gevallen kan het Congres beslissen,

dat een huishoudelijke zitting zal worden gehouden.

Art. 28. De Partijsecretaris publiceert, binnen één week na het congres in het Partijorgaan de op het congres aangenomen voorstellen en zendt aan alle afdeelingen zooveel stembiljetten voor het te houden referendum, als het aantal leden in iedere afdeeling, volgens de laatste door hem ontvangen opgave bedraagt; eveneens zendt de Partijsecretaris aan ieder verspreid lid een stembiljet.

Art. 29. De afdeelingen houden binnen vier weken na het congres een huishoudelijke vergadering, waarin de afgevaardigden verslag uitbrengen en het referendum wordt gehouden. Leden van afdeelingen, die deze vergadering niet kunnen bijwonen, zenden hun geteekend stembiljet in bij den afdeelingssecretaris. De afdeelingssecretarissen zenden den uitslag van het referendum op daartoe door het Partijbestuur te verstrekken formulieren op aan den Partijsecretaris.

Art. 30. Verspreide leden zenden hun stembiljetten geteekend aan den Partijsecretaris.

Art. 31. De Partijsecretaris publiceert in het Partijorgaan binnen 5 weken na het congres den uitslag van het gehouden referendum.

VI. Van het Partijbestuur.

Art. 32. De leiding der Partij, het beheer der geldmiddelen en eigendommen, de uitvoering der congresbesluiten, de handhaving der statuten en reglementen is opgedragen aan het Partijbestuur.

Art. 33. Vier weken vóór het congres, bedoeld in Art. 10 der Statuten, zendt de stedelijke federatie Amsterdam de dubbeltallen in, bedoeld bij Art. 11 alinea 2 der Statuten.

De afdeelingen kunnen eveneens vier weken vóór het congres aanbevelingen inzenden voor candidaten, bedoeld in Art. 11 alinea 3 der Statuten.

Dit artikel is verzuimd in overeenstemming te worden gebracht met de wijziging van 1906 van Art. 11.

Art. 34. Binnen vier weken na het congres worden de leden van het Partijbestuur bij referendum gekozen.

Art. 35. Indien een tusschentijdsche vacature in het Partijbestuur ontstaat, wordt, indien het een vacature in het Dagelijksch Bestuur betreft, door de stedelijke federatie Amsterdam binnen vier weken na het ontstaan der vacature een nieuw lid van het Partijbestuur gekozen. Betreft het een andere vacature, dan zenden de afdeelingen binnen twee weken na haar ontstaan namen van candidaten in. Binnen de twee daaropvolgende weken moet in de afdeelingen een stemming plaats hebben.

Indien een vacature ontstaat, minder dan 3 maanden vóór het congres, wordt in de vacature niet voorzien.

Art. 36. Indien bij referendum, bedoeld in Art. 34 van dit reglement, meer dan twee leden der Tweede Kamer gekozen worden tot lid van het Partijbestuur, dan blijven de twee candidaten, die de meeste stemmen op zich vereenigden, gekozen, de overige aanvaarden de functie niet.

Indien bij de algemeene verkiezingen meer dan twee leden van het Partijbestuur gekozen worden tot lid van de Tweede Kamer, dan blijven degenen, die bij het referendum, bedoeld in Art. 34 van dit reglement, de meeste stemmen op zich vereenigden, gekozen, de overige treden af.

Indien bij een tusschentijdsche verkiezing een lid van het Partijbestuur gekozen wordt tot lid der Tweede Kamer en het aantal leden van het Partijbestuur, die tevens lid zijn van de Tweede Kamer, daardoor meer dan twee bedraagt, dan treedt bedoeld lid als lid van het Partijbestuur af.

Art. 37. Het Dagelijksch Bestuur vergadert minstens eenmaal per week.

VII. Van de Kamerfractie.

Art. 38. De leden der Partij, gekozen tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vormen de Sociaal-Democratische Kamerfractie. De Kamerfractie benoemt uit haar midden een secretaris, die haar correspondentie voert en tot wien allen zich hebben te wenden, die met de fractie in aanraking wenschen te komen.

Art. 39. Jaarlijks brengt de Kamerfractie verslag uit van haar werkzaamheden in het Parlement.

Dit verslag wordt gepubliceerd tegelijk met het jaarverslag van den Partijsecretaris en aan deze toegezonden minstens 8 weken vóór het congres.

VIII. Van den Partijsecretaris.

Art. 40. De Partijsecretaris voert de correspondentie der Partij, zoo met haar afdeelingen, verspreide leden, Kamerfractie, redactie, enz., als met buiten de Partij staande personen, lichamen, instellingen, enz., en drijft den brochurenhandel.

Alle stukken, uitgaande van het Partijbestuur, worden door den voorzitter en door hem onderteekend.

Hij neemt deel aan alle vergaderingen van, of bijeengeroepen door het Partijbestuur en

het Dag. Bestuur en heeft op deze vergaderingen een adviseerende stem.

Hij houdt de notulen van de vergaderingen van het Dag. Bestuur en Partijbestuur.

Hij voert alle besluiten uit, genomen door het Partijbestuur en het Dag. Bestuur.

Hij ontvangt alle gelden en baten en beheert de fondsen der Partij.

Art. 41. In alle tijdelijke of blijvende combinaties, waaraan door de Partij wordt deelgenomen, kan hij de Partij vertegenwoordigen.

Art. 42. Van al zijn verrichtingen in dienst der Partij is hij verantwoording schuldig aan het Partijbestuur en het Dagelijksch Bestuur.

Art. 43. Hij is verplicht kantoor te houden ter plaatse, waar het Partijbestuur gevestigd is.

Art. 44. Het Partijbestuur stelt in een instructie, voor zoover noodig, zijn verdere verplichtingen en rechten op.

IX. Van de Geldmiddelen.

Art. 45. De afdeelingen zijn verplicht voor ieder harer leden een cent per week in de Partijkas te storten.

Art. 46. Uiterlijk vóór 15 April, 15 Juli, 15 October en 15 Januari zenden de Afdeelingspenningmeesters voor ieder der leden van hun afdeeling een bedrag op van 13 cent. Als aantal wordt genomen het aantal leden der afdeelingen, ingeschreven op den laatsten datum van het voorafgaande kalenderkwartaal.

Art. 47. Verspreide leden betalen een jaarlijksche contributie van *f* 3.—, in eens te voldoen in de maand Januari, of per half jaar te

voldoen in Januari en Juli, of in vier termijnen te voldoen in Januari, April, Juli en October.

X. Van de Pers.

Art. 48. De Commissie van Beheer, genoemd in art. 19, alinea 3 der Statuten, bestaat uit minstens 3 leden. Een der leden moet tevens lid zijn van het Partijbestuur.

Art. 49. De Commissie van Beheer brengt jaarlijks verslag uit van haar werkzaamheden, onder overlegging van een financieel rapport. Een en ander wordt op het congres ter inzage gelegd van de afgevaardigden.

Art. 50. De taak en de bevoegdheid van de Commissie van Beheer wordt verder vastgesteld bij een instructie, op te stellen door het Partijbestuur.

Art. 51. Indien de hoofdredacteur van het Partijorgaan geen lid is van het Partijbestuur, woont hij krachtens zijn functie de vergaderingen bij van het Partijbestuur. Op deze vergaderingen heeft hij een adviseerende stem.
Bij ontstentenis van den hoofdredacteur wordt deze vervangen door dengene, die zijn functie waarneemt.

Art. 51. is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

> Art. 51. Wanneer de verantwoordelijke redactie van het Partijorgaan gevoerd wordt door één persoon, en deze geen lid is van het P. B., woont hij krachtens zijn functie de vergadering van het P. B. bij en heeft hij daar een adviseerende stem. Bij zijn ontstentenis wordt hij vervangen door dengene, die zijn functie waarneemt.

Bestaat de verantwoordelijke redactie uit meer dan één persoon, dan wijzen deze, indien geen hunner lid van het P. B. is, uit hun midden een vertegenwoordiger bij het P. B. en een plaatsvervanger aan. Deze vertegenwoordiger heeft in de vergaderingen van het P. B. een adviseerende stem.

Wanneer een of meer redacteuren van „Het Volk" deel uitmaken van het P. B., wijst de redactie geen gedelegeerde aan.

Art. 52. Door een afdeeling of federatie wordt geen redacteur benoemd zonder voorafgaand overleg met het Partijbestuur.

Art. 53. Er bestaat een commissie tot beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partijorgaan en inzenders. Jaarlijks zendt de stedelijke federatie Amsterdam een voordracht in, bevattende zes namen van candidaten voor lid van deze commissie. Het congres verkiest uit deze voordracht een drietal personen, dat de commissie vormt, de overige drie voorgedragenen zijn de plaatsvervangende leden der commissie.

Art. 53 is op het Congres van 1907 als volgt gewijzigd:

Er bestaat een commissie tot beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partijorgaan en inzenders.

Deze commissie bestaat uit drie personen, door het Partijbestuur benoemd.

Redacteuren van het Partijorgaan zijn van het lidmaatschap dezer commissie uitgesloten.

(Dit besluit is slechts voor één jaar van kracht.)

Art. 53 is op het Congres van 1908 als volgt gewijzigd:

Er bestaat een commissie tot beslechting van geschillen tusschen de redactie van het Partijorgaan en inzenders (partijgenooten).

Deze commissie bestaat uit 3 personen, gekozen door het Congres uit een voordracht van 6 personen, door het P. B. opgemaakt. Het Congres heeft het recht deze voordracht aan te vullen. Deze voordracht moet minstens 6 weken vóór het Congres met de congresvoorstellen gepubliceerd worden.

Redacteuren van het Partijorgaan kunnen geen lid zijn van deze commissie.

De niet-gekozenen zijn de plaatsvervangers. Zij treden op bij vacaturen in volgorde van het verkregen aantal stemmen.

Art. 54. De commissie is vrij in haar wijze van werken, doch is verplicht, zoowel de inzenders als de redactie te hooren; zij zendt haar rapporten toe aan de afdeelingen der Partij, de kosten te dragen door de Partijkas; zij heeft het recht door de redactie geweigerde stukken in „Het Volk" te plaatsen.

Art. 54 is op het Congres van 1906 gewijzigd als volgt:

Klachten worden schriftelijk ingediend; de commissie bepaalt zoo spoedig mogelijk de dagen van verhoor; redactie en inzenders moeten dan verschijnen of schriftelijk de gevraagde inlichtingen geven; de commissie doet uiterlijk na 3 weken uitspraak; zij kan geweigerde stukken of haar uitspraak in „Het Volk" plaatsen en zendt rapport aan de afdeelingen.

XI. Van de Soc.-Dem. Gemeenteraadsleden.

Art. 55. De leden der Partij, gekozen tot lid van een gemeenteraad, vormen de Vereeniging

van soc.-dem. Gemeenteraadsleden. Inrichting en bevoegdheid van deze Vereeniging wordt bij huishoudelijk reglement door hen zelf geregeld. Jaarlijks brengt deze Vereeniging aan het congres verslag uit.

XII. Van de Soc.-Dem. Studieclub.

Art. 56. Er bestaat een Soc.-Dem. Studieclub, die zich ten doel stelt werkzaam te zijn ten behoeve der Partij en hare organisaties. Haar inrichting en werkzaamheden regelt zij zelf bij huishoudelijk reglement, met dien verstande, dat niemand lid kan zijn der club, die niet tevens lid is der Partij. Jaarlijks brengt zij aan het congres verslag uit van haar werkzaamheden en legt aan het congres over een staat van haar ontvangsten en uitgaven.

Overgangsbepaling.

Art. 57. Kiesvereenigingen, die bij het in werking treden van dit reglement reeds bij de Partij waren aangesloten en niet in staat zijn de contributie, genoemd in art. 45 van dit reglement, te storten, kunnen volstaan met te storten tot 1 Januari 1904 een bedrag van ½ cent per lid en per week, tot 1 Januari 1905 een bedrag van ¾ cent per lid en per week en daarna 1 cent per lid en per week.

Slotbepalingen.

Art. 58. In alle geschillen, die de toepassing van de voorschriften in dit reglement en in de statuten vervat, mochten voortvloeien, beslist het Partijbestuur, behoudens beroep op het Congres.

Art. 59. Het Partijbestuur is gemachtigd in elk onvoorzien spoedeischend geval betreffende de Partijleiding, het Partijorgaan, de propa-

ganda, de verkiezingsactie enz., in naam van de Partij te handelen, onverminderd zijn verantwoordelijkheid aan het congres en met dien verstande, dat in de gebleken leemte zoo spoedig mogelijk door het congres wordt voorzien.

Art. 60. Alle reglementen, maatregelen van organisatie enz., welke tot nog toe van kracht zijn geweest, vervallen op het oogenblik dat dit reglement in werking treedt.

Dit reglement treedt in werking op den datum waarop de Kon. Goedkeuring is verkregen op de Statuten, vastgesteld op het Congres te Zwolle in 1902.

Art. 61. Wijziging van dit reglement kan alleen geschieden door het congres en moet steeds onderworpen worden aan het referendum.

De volgende besluiten van organisatorischen aard werden op de Congressen van 1906 en 1907 genomen:

Organisatie.

I. De reiskosten van één afgevaardigde voor iedere afdeeling wordt vergoed.

Het totaal bedrag wordt omgeslagen over de afdeelingen, die hierin bijdragen volgens het aantal leden op 31 December voorafgaande aan het congres.

II. Moties worden voortaan ook, na aanneming op het congres, aan het referendum onderworpen, wanneer het congres zulks besluit.

Int. Congressen en Int. Bureau.

I. De afgevaardigden naar het Int. Congres worden door de Partij in haar geheel gekozen.

In het jaar, waarin het Internationaal Congres wordt gehouden, bepaalt het Partijbestuur het aantal afgevaardigden, dat de Partij op het Internationaal Congres zal vertegenwoordigen.

Deze afgevaardigden en plaatsvervangers worden gekozen bij referendum, tegelijk met de leden van het P. B.

Vier weken vóór het congres worden de afdeelingen in de gelegenheid gesteld namen van candidaat-afgevaardigdenen op te geven.

Beslist het congres, dat het aantal afgevaardigden grooter zal zijn dan het aantal der opgegeven candidaten, dan heeft het congres het recht dat aantal aan te vullen.

De kosten der afgevaardigden voor het Int. Congres komen ten laste der Partijkas.

De verantwoording der afgevaardigden geschiedt op het eerstvolgend Partijcongres.

II. In het jaar, volgende op een Internationaal Congres, worden de gedelegeerden gekozen, die namens de Partij zitting hebben in het Internationaal Bureau.

Hun candidaatstelling en verkiezing geschiedt op denzelfden tijd en op dezelfde wijze als de candidaatstelling en verkiezing van de leden van het P. B.

Buitenlandsche afdeelingen.

Indien in een plaats in het buitenland minstens tien Nederlanders gevestigd zijn, die de statuten der Partij onderschrijven, dan kunnen deze personen een afdeeling vormen der Partij.

Deze afdeelingen hebben alle rechten en verplichtingen, die bij statuten, huishoudelijk reglement en congresbesluiten aan de afdeelingen zijn of worden toegekend, behoudens die, welke bij congresbesluit hiervan worden uitgezonderd.

Het besluit, betreffende vergoeding van reiskosten aan afgevaardigden, genomen op het congres van 1906, is alleen in zooverre van toepassing op bovengenoemde afdeelingen, dat alleen vergoed worden de reiskosten van het dichtstbijzijnde grensstation tot aan de plaats van het congres.

Het P. B. heeft de opdracht de wijzigingen in statuten en huishoudelijk reglement, die bij aanneming van het voorgestelde noodig mochten zijn, aan te brengen.

STRIJDPROGRAM.

(Vastgesteld den 14 April 1895; aangevuld den 9 April 1897.)

1. Invoering van algemeen direct enkelvoudig kiesrecht voor mannen en vrouwen, die hun 20e jaar bereikt hebben, met geheime stemming. De stemming geschiedt op een voor de arbeiders geschikten tijd. Vertegenwoordiging der minderheden. De gekozenen zijn lasthebbers der kiezers en ten allen tijde afzetbaar.
Afschaffing der Eerste Kamer.
Rechtstreeksche wetgeving door het volk, door invoering van het recht der burgers om wetten voor te stellen (volks-initiatief) en van het recht om belangrijke maatregelen van het wetgevend lichaam goed of af te keuren (referendum).
Uitgebreide zelfregeering der gemeenten.

2. Volledige vrijheid van vereeniging en vergadering, van woord en schrift. Strafbaarstelling van hen, die inbreuk maken op deze rechten.

2. Aan dit punt is op het congres van 1905 toegevoegd:

> Afschaffing en bestrijding van alle wettelijke bepalingen, die de vakorganisatie in haar vrijheid van beweging en ontwikkeling belemmeren.

3. Afschaffing van alle wetten, die de vrouw politiek en economisch in ongunstiger positie plaatsen dan den man.

4. Wettelijke regeling van het voorbereidend onderwijs. Verplicht lager onderwijs tot het 14e jaar. Verplicht voortgezet onderwijs tot het 18e jaar. Algemeene invoering van ambachtsonderwijs. Kostelooze openstelling van alle inrichtingen van openbaar onderwijs met gratis verstrekken der leermiddelen, en zoo noodig, van verpleging der leerlingen.

5. Kostelooze rechtspleging. Invoering der volksjury. Schadeloosstelling van onschuldig veroordeelden en preventief gevangenen.

6. Afschaffing van het militaire stelsel, invoering van algemeene weerplicht, inplaats van het staande leger. Beslissing van internationale geschillen langs scheidsrechterlijken weg.

7. Scheiding van kerk en staat.

8. Sterk opklimmende belasting op de inkomsten, het vermogen en de erfenissen, met vrijstelling van lagere inkomsten en vermogens.
Invoering van het staatserfrecht.
Afschaffing van alle belastingen op de noodzakelijke volksbehoeften.

9. Landnationalisatie. Vergoeding aan de pachters wegens door hen aangebrachte verbeteringen van den bodem. Uitbreiding van het onteigeningsrecht tot het brengen van onbebouwden grond in handen der gemeenten. Verbod van verkoop van grond door publieke lichamen aan particulieren. — Afschaffing van tienden en heerlijke rechten en van alle bevoorrechting inzake het jachtrecht.

9. Dit punt is op het congres van 1905 vervangen door:

Uitbreiding van art. 1628 en 1629 van het B.W. in het belang van den huurder, met

verbod om deze artikelen buiten werking te stellen;

Recht van den vertrekkenden pachter op vergoeding wegens aan het gehuurde aangebrachte verbeteringen;

Uitbreiding van het onteigeningsrecht tot het brengen van grond in handen van staat of gemeenten;

Verbod van verkoop van grond door publieke lichamen aan particulieren;

Afschaffing van tienden en heerlijke rechten;

Toekenning van het jachtrecht aan den gebruiker van den grond;

Bevordering van het landbouwvakonderwijs.

De landbouwparagraaf uit het Verkiezingsprogram is vervallen.

10. Nationalisatie der monopolies van industrie en vervoer in het algemeen belang. — Uitvoering van rijks-, provinciale- en gemeentewerken in eigen beheer. — Vaststelling van een minimum loon en maximum arbeidstijd voor alle werklieden in dienst van openbare lichamen en bij openbare werken, alsmede bij alle ondernemingen, waarvoor concessie van overheidswege gegeven wordt. — Verschaffing van productieven arbeid aan werkloozen. — Betere regeling der tractementen van de werklieden in dienst van Rijk en Gemeente.

11. Kostelooze geneeskundige behandeling en verpleging bij ziekte en bevalling en kostelooze begraving, waar deze worden verlangd.

Krachtige voorzorgen ten bate der algemeene gezondheid en veiligheid; verbetering der arbeiderswoningen en wijken. — Strenge keuring der levensmiddelen.

12. Een arbeidswetgeving, omvattende alle

arbeiders, mannen en vrouwen, en allen arbeid, zoowel in de groot-, klein- en huisindustrie als in landbouw en veeteelt. Invoering van een achturigen arbeidsdag. — Verbod van loonkorting door boeten, gedwongen winkelnering enz., (truckstelsel). — Regeling van den vrouwenarbeid op den voet van gelijkheid van loon bij gelijken arbeid en in verband met de lichamelijke gezondheid. Verbod van den arbeid van kinderen beneden 14 jaar. — Uitbreiding van de arbeidsinspectie en benoeming der inspecteurs en inspectrices door de arbeiders en arbeidsters. — Invoering van Bureaux van Arbeidsstatistiek en van Kamers van Arbeid, met toekenning van bindende kracht aan haar besluiten. — Verzekering van arbeiders tegen ziekte en ongelukken, pensioneering der werklieden op kosten van den Staat en onder contrôle van belanghebbenden. Verantwoordelijkheid der werkgevers voor alle ongelukken, den arbeider in hun dienst overkomen. — Zorg der gemeenschap voor weezen en halve weezen.

GEMEENTEPROGRAM.

(Vastgesteld den 2 en 3 April 1899.)

Overwegende, dat, waar maatregelen, wenschelijk in het belang der gemeente, mochten indruischen tegen de rijkswetten, regelende de verhouding tusschen Rijk en Gemeente, de gemeenteraden de taak en de bevoegdheid hebben om op verbetering dezer wetten aan te dringen, stelt de S. D. A. P. op het gebied der gemeente-politiek de volgende eischen, ongeacht de belemmeringen, door de rijkswetgeving aan de vervulling in den weg gelegd:

1. Uitbreiding van het grondbezit der gemeente. Geen verkoop van gemeentegrond aan particulieren of verhuring op zeer langen termijn. Onteigening, door stedelijke gemeenten, van gronden, grenzende aan den bebouwden kom der stad, — door landelijke, om in de behoeften aan bouwland te voorzien.

2. Wering of overname van alle bedrijven, die het karakter aannemen van een gemeentelijk monopolie.

Uitbreiding van het gemeentelijk bedrijf door verschaffing van gemeentewege van water, licht en warmte; exploitatie van tramwegen, telefonen en electrische beweegkracht; oprichting van gemeentelijke werkplaatsen en magazijnen; inrichtingen voor handel en bedrijf (havens, dokken, kranen, pakhuizen); regeling en eigen uitoefening van het bouwbedrijf en assurantie der gebouwen.

3. Zorg der gemeenten voor de werkloozen door het stichten van arbeidsbeurzen, staande

mede onder toezicht van patroons en arbeiders; het verschaffen van werk door het doen afbreken van krotten of herstellen van slechte woningen en aanleggen van volksparken; het doen vervaardigen of herstellen van goederen ,om deze te verschaffen aan de bedeelden.

Het tegen matigen prijs in gebruik geven van grond en van bedrijfsmateriaal, om landbewerkers daarop een zelfstandig bestaan te verschaffen; in verband hiermede bevordering van coöperatie der kleine en middelmatige landgebruikers; het aanleggen van wegen en bosschen, het droogleggen van plassen en de ontginning van woeste gronden.

4. Behoorlijke bezoldiging van lagere beambten en werklieden in gemeentedienst, met beperking der hooge tractementen voor de hoogste ambtenaren. Vaststelling van algemeene bepalingen, geldende zoowel voor den arbeid in directen als voor dien in middellijken dienst der gemeenten, waardoor den arbeiders in aansluiting aan de practische eischen der gevestigde vakvereenigingen, een goed loon tegen een matigen arbeidsduur wordt verzekerd, en hen volle uitkeering bij ziekte, Zondagsrust, een jaarlijksche vacantie met behoud van salaris, een pensioen voor henzelven en voor hunne weduwen wordt gewaarborgd. Bepalingen van ongeveer dezelfde strekking in de voorwaarden voor het verleenen can concessies en inachtneming hiervan bij het aanbesteden van leveranties.

Uitvoering van gemeentelijke bouwwerken in eigen beheer. — Instelling van een scheidsgerecht voor geschillen tusschen werklieden en hunne onmiddellijke chefs; volkomen vrijheid van beweging in organisatie en politiek voor ambtenaren en werklieden.

5. Kosteloos voorbereidend, lager-, herha-

lings- en ambachtsonderwijs. Bij gebleken bekwaamheid kosteloos middelbaar en hooger onderwijs voor minvermogenden. Schoolvoeding en kleeding, en vakantiekolonies. Schoolartsen en schoolbaden. Gratis leermiddelen. Krachtige zorg voor voldoenden schoolbouw. Invloed van den klasse-onderwijzer door schoolvergaderingen. Samenstelling van de commissie van toezicht op het lager onderwijs uit vertegenwoordigers van den gemeenteraad, van de ouders en van de onderwijzers. Bevordering der volksontwikkeling door: openbare boekerijen, leeszalen en beschikbaarstelling van openbare gebouwen voor ontwikkelings-voordrachten. Instelling van bureaux voor gratis rechtskundig advies voor on- en minvermogenden.

6. Krachtige zorg voor den gezondheidstoestand door het bouwen van gemeentewege van arbeiderswoningen, beantwoordende aan de eischen der gezondheidsleer en beschikbaar gesteld ook voor de armsten; aansluiting van elke woning bij de gemeentelijke waterleiding, terwijl zij wat licht, lucht, ruimte, verwijdering van afvalstoffen, brandgevaar, gerieflijkheid enz. betreft, moet voldoen aan de eischen der hygiëne. Strenge verordeningen op het bouwen en bewonen van woningen, gehandhaafd door een goed ingericht en blijvend bouwkundig en sanitair toezicht. Onteigening van gemeentewege van alle woningen in strijd met de gestelde eischen. Gemeentelijke slaaphuizen.

Keuring van levensmiddelen, met centrale markten voor alle eerste levensbehoeften en openbare slachthuizen. Gemeentelijke verzorging van zieken en gebrekkigen. Volksbad- en zweminrichtingen; gemeentelijke waschhuizen. Goede inrichting van de gemeentelijke reiniging en het rioolstelsel; kostelooze desinfectie-inrichtingen enz.

7. Verbeterde gemeentelijke armenzorg, bestaande in zooveel mogelijk voorkoming der bitterste armoede door tijdig te steunen, hetzij door voorschotten of door giften. Opneming in de armbestuurscolleges van werklieden en kleine burgers, bekend met de nooden en behoeften der armen, zooveel mogelijk verspreid over de verschillende deelen der gemeenten. Behoorlijke ondersteuning der aanvragen bij gebleken nood, onverschillig op welken leeftijd.

8. Drankbestrijding door de gemeenten, door het onder geen voorwendsel vermeerderen der inrichtingen met vergunning, bij benoemingen van politieagenten en inspecteurs de voorkeur te geven aan afschaffers of geheelonthouders en het verschaffen van wachtlokalen met verstrekking van koffie voor losse arbeiders.

9. Afschaffing der bepalingen uit de politieverordeningen, die de vrijheid van betooging, vergadering en drukpers, in lokalen en op den openbaren weg belemmeren .Bekostiging der justitieele politie door het Rijk. Benoeming van den burgemeester en van alle beambten der gemeente-politie door de gemeenteraden.

10. Heffing der gemeentelijke inkomsten, om de gelden, noodig tot voorziening van de algemeene volksbehoeften, bijeen te brengen, in dier voege, dat de lasten op onvermogenden niet en op minder vermogenden zoo licht mogelijk te drukken. Vrijstelling van inkomsten tot een bedrag, noodig ter bestrijding der noodzakelijke bestaanskosten. Progressie in den hoofdelijken omslag. Belasting van uitwonende eigenaren. Afschaffing van tollen. Heffing eener gemeentelijke progressieve grondbelasting met herhaalde waardeschatting. Heffing van opcenten op de rijksbelasting van eigenaars, wier bezit in waarde vermeerderde door uitgaven der gemeenten.

Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland.

Als rechtspersoon erkend bij Kon. Besl. van 22 Sept. 1897; nader erkend bij Kon. Besl. van .....

Bewijs van Lidmaatschap

voor N. Smierstra.

ingeschreven als Lid der Afd. Leiden van de S. D. A. P.

Het Afdeelingsbestuur,

G. B. Lem, Secretaris.

Namens het Partijbestuur,
de Partijsecretaris,
J. G. VAN KUIJKHOF.

Datum van afgifte 15. Mei 1913.

1913

Jan.					
Febr.					
Maart					
April					
Mei			Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	
Juni	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	
Juli	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.
Aug.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	
Sept.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	
Oct.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.
Nov.		Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.
Dec.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	

1914.

Jan.		Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.
Febr.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	
Maart	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	
April	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.	Soc.-Dem.-Arb.-Part. IN Nederland.
Mei					
Juni					
Juli					
Aug.					
Sept.					
Oct.					
Nov.					
Dec.					